

Niets over Zwolle, wel over sekswerkers en hiphop

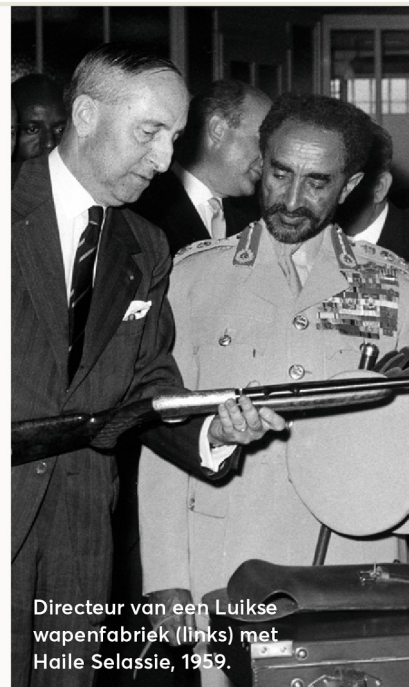
Vijftig Nederlandse en Belgische steden komen aan bod in de bundel *Wereldsteden van de Lage Landen*. Het is een boeiende, maar nogal willekeurige verzameling verhalen.

De bundel heeft een opmerkelijke titel, omdat er op Brussel na geen steden in de Benelux te vinden zijn met meer dan een miljoen inwoners. Met wereldsteden bedoelen de samenstellers echter geen miljoenensteden, maar steden in het perspectief van de wereldgeschiedenis. Zo heeft Amsterdam in de Joodse geschiedenis een belangrijke rol gespeeld als 'Jeruzalem van

het Westen', kende Rotterdam als grootste havenstad van Europa een bloeiende Chinese gemeenschap, was Brussel de plek waar Karl Marx in de jaren 1845-1848 als vluchteling onderdak vond, was Luik de wapensmidse van West-Europa en Schiedam de Jeneverhoofdstad.

De bundel staat vol interessante verhalen. De verhalen over Luik

en Schiedam sprongen er voor mij uit. Vanwege hun specifieke exportproducten – vuurwapens en 'vuurwater' – speelden beide steden een belangrijke rol in de internationale wapen- en drankhandel. Hier ligt ook een link met het slavenrijverleden: westerse slavenhandelaren kochten slaven met Luikse geweren en jenever uit Schiedam.

Directeur van een Luikse wapenfabriek (links) met Haile Selassie, 1959.

Sommige steden komen vaker in het boek terug: Brussel en Amsterdam natuurlijk, maar ook Gent, Groningen en Wageningen. Het feit dat de laatste drie universiteitssteden zijn, is hier ongetwijfeld debat aan. Het is een ommissie dat Hanzesteden Kampen en Zwolle ontbreken, terwijl de Vlaamse handels-

Wereldsteden van de Lage Landen. Stads-geschiedenis van Nederland en België
Nadia Bouras, Jan Hein Furnée e.a. (red.)
448 p. Atlas Contact,
€ 34,99

steden ruim vertegenwoordigd zijn. Zwolle is bovendien vanuit politiek perspectief interessant: niet alleen was het de stad van patriottenleider Joan Derk van der Capellen tot den Pol en van Johan Rudolf Thorbecke, die allebei zeer internationaal georiënteerd waren, maar ook van de radicale socialist Henk Sneevliet. Begin twintigste eeuw zat deze medeoprichter van de communistische partijen van China en Indonesië in de Zwolse gemeenteraad voor de SDAP, die trouwens ook in Zwolle was opgericht. Een gemiste kans. Verder had ik graag een artikel gezien over Rotterdam en de zogenoemde Republiek der Letteren, de intellectuele

gemeenschap die religieuze en nationale grenzen overschrijdt. De grote humanist Desiderius Erasmus muntte dit begrip, maar Rotterdam was ook de stad waar bijvoorbeeld Pierre Bayle in 1684 het succesvolle populair-wetenschappelijke tijdschrift *Nouvelles de la République des Lettres* startte, waarmee hij geleerden in heel Europa wist te bereiken. In plaats daarvan lezen we over sekswerkers uit het middel-eeuwse Valenciennes en de Groningse formatie Zombie Squad die in de jaren tachtig via hiphop protesteerde tegen racisme en extreem-rechts. - Ewout Klei is historicus en journalist.